

Sygn. akt: IV U 499/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 listopada 2017r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie - IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Kowal

Protokolant: protokolant sądowy Marta Szmela

po rozpoznaniu w dniu 15 listopada 2017r. w Rzeszowie

sprawy z wniosku T. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania T. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 16.03.2017r., znak: (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 16.03.2017r., znak: (...)w ten sposób, że nakazuje organowi rentowemu przeliczenie podstawy wymiaru emerytury dla wnioskodawcy T. M. począwszy od 01.02.2017r. przy przyjęciu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 71,13 %,

II. w pozostałym zakresie odwołanie oddala.-

SSO Agnieszka Kowal

Sygn. akt IV U 499/17

UZASADNIENIE

Wyroku z dnia 15 listopada 2017 r.

Decyzją z dnia 16 marca 2017 r. znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R., powołując się na przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2016r. 153 poz. 887) odmówił T. M. przeliczenia podstawy wymiaru emerytury. W uzasadnieniu swego stanowiska organ rentowy wskazał, że zgodnie z art. 111 ustawy emerytalnej wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalenie w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia; z 10 kolejnych lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty z uwzględnieniem art. 176 lub 20 wybranych lat kalendarzowych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty, wyłącznie w przypadku gdy wskaźnik wysokości podstawy jest wyższy od poprzednio wyliczonego.

ZUS podał też dalej, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury wnioskodawcy, obliczonej z uwzględnieniem wynagrodzeń (z legitymacji ubezpieczeniowej) uzyskanych we wskazanych wyżej okresach, jest niższy od ostatnio przyjętego do obliczenia tej podstawy tj. 68,41%, w związku z czym brak jest podstaw do przeliczenia podstawy wymiaru emerytury.

T. M. złożył odwołanie od powyższej decyzji kwestionując prawidłowość stanowiska ZUS w niej wyrażonego. Domagał się uwzględnienia w wyliczeniu podstawy wymiaru emerytury zarobków z lat 1967 – 1974 kiedy pracował w (...) Przedsiębiorstwie (...) przy rozładunku wagonów i przewożeniu materiałów budowlanych. Wskazywał, że praca taka była rozliczana na akord i płacone miał od każdej przeładowanej tony. Wysokość wynagrodzenia, w jego przekonaniu, potwierdzić może świadek – jego współpracownik, które przesłuchania w charakterze świadka się domagał.

W odpowiedzi na odwołanie (...) Oddział w R. domagał się jego oddalenia. Podtrzymywał stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji podkreślając, że jest ono prawidłowe i brak jest podstaw do jego zmiany. Wskazał nadto, że T. M. przedłożył wprawdzie nowe dowody w zakresie osiągniętych zarobków tzn. przedłożył legitymację ubezpieczeniową, przy czym wynagrodzeń z okresu od 1 września 1973 r. do 31 sierpnia 1974 r. nie można było uwzględnić, ponieważ nie jest wiadomo jaka kwota dotyczyła roku 1973 a jaka roku 1974. Natomiast wynagrodzenia z 1977 r. nie spowodowały ustalenia wyższego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru świadczenia – wskaźnik z 1977 r. wyniósł 34,76%, natomiast najniższy wskaźnik uwzględniony obecnie wśród 20 najkorzystniejszych lat wynosi 37,58%. Z powyższego wynika więc, że najkorzystniejszym wskaźnikiem jest ten obliczony poprzednio w wysokości 68,41%.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

T. M. urodził się (...)

Decyzją z 10 stycznia 2014 r. ZUS przyznał w/w emeryturę od 1 grudnia 2013 r. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia od 1968 r. do 1997 r. i wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia w wysokości 33,23% - w znacznym zakresie do obliczenia podstawy wymiaru świadczenia przyjęto minimalne wynagrodzenie.

Kolejną decyzją z 25 lutego 2014 r., wobec zgłoszenia nowych dokumentów, Zakład przeliczył wnioskodawcy emeryturę. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł wówczas 68,41%

W dniu 22 lutego 2017 r. T. M. złożył wniosek o przeliczenie pobieranego świadczenia. Do wniosku dołączył legitymację ubezpieczeniową. ZUS analizując zapisy w legitymacji stwierdził jednak, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru obliczonej z uwzględnieniem wynagrodzeń z legitymacji jest niższy niż ostatnio przyjęty do obliczenia tej podstawy tj. 68,41% i stwierdził brak podstaw do przeliczenia podstawy wymiaru emerytury wnioskodawcy. Decyzję w tym przedmiocie ZUS wydał 16 marca 2017 r. i stanowi ona przedmiot zaskarżenia w niniejszej sprawie.

(dowód: dokumentacja w aktach ZUS)

W okresie od 1 września 1967 r. do 9 września 1974 r. T. M. zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...), na stanowisku ładowacza. Razem z nim w przedsiębiorstwie pracowali T. H. i J. K.. Zapis w legitymacji ubezpieczeniowej dokonany przy rozwiązaniu stosunku pracy wskazuje, że w okresie od 1 września 1973 r. do 31 sierpnia 1974 r. wnioskodawca uzyskał zarobek brutto w wysokości 32 054 zł a przeciętny miesięczny w wysokości 2 662 zł.

Wynagrodzenie wnioskodawcy zależne było do wysokości stawki godzinowej i ilości przepracowanych godzin. Miesięczne wynagrodzenie mogło więc mieć różną wysokość. Pracownicy otrzymywali stawki wynagrodzenia godzinowego określane w kolejnych w angażach. Były to minimalne stawki, które mógł otrzymać pracownik z tytułu swego wynagrodzenia.

Na zlecenie Sądu organ rentowy dokonał symulacyjnego wyliczenia podstawy wymiaru świadczenia - wysokości emerytury oraz wskaźnika wysokości podstawy wymiaru przy założeniu wskazanych w legitymacji zapisów odnośnie uzyskiwanego w okresie od 1 września 1973 r. do 31 sierpnia 1974 r. przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia zaś za pozostały sporny okres przy założeniu, że wnioskodawca otrzymywał wynagrodzenie godzinowe według danych zawartych w w/angażach zawartych w aktach osobowych.

Uwzględniając powyższe dane w tym, że w/w uzyskiwał w określonym czasokresie - 1 września 1973 r. do 31 sierpnia 1974 r.- miesięczne wynagrodzenie w wysokości 2 662 zł, przy przyjęciu podstawy wymiaru składek z 20 lat kalendarzowych organ ustalił, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosi 71,13%. Wskaźnik ten jest zatem wyższy od przyjętego pierwotnie wskaźnika wynoszącego 68,41%.

Powyższe pozwala zaś na ustalenie, że wysokość świadczenia T. M. na dzień zgłoszenia wniosku o przeliczenie tj. 1 lutego 2017 r. wynosiłaby 1 541,01 a po waloryzacji od 1 marca 2017 r. – 1 551,01 zł.

(dowód: zeznania wnioskodawcy T. M. k. 36 i k. 13 – 14, zeznania świadka T. H. k. 35, zeznania świadka J. K. k. 36, pismo ZUS z 7.08.2017 r. – hipotetyczne wyliczenie k. 23 – 24, akta osobowe, dokumentacja w aktach ZUS)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane dowody.

Jako wiarygodne ocenił twierdzenia wnioskodawcy odnośnie okoliczności zatrudnienia w spornym okresie, wykonywanej pracy oraz uzyskiwanego wynagrodzenia. Powyższe potwierdzały także zeznania świadków: T. H. oraz J. K., których zeznania Sąd uznał za jasne i prawdziwe.

Sąd czyniąc ustalenia okoliczności istotnych oparł się także na dowodach z dokumentów zgromadzonych w sprawie, w tym również zalegających w aktach osobowych i w aktach organu rentowego, których treść i forma nie budziły wątpliwości.

Niewątpliwie instytucja przeliczenia wysokości świadczenia umożliwia zwiększenie emerytury lub renty w wyniku uwzględnienia w podstawie wymiaru świadczenia bądź okresów ubezpieczenia przypadających zarówno przed, jak i po przyznaniu emerytury bądź renty lub też uzyskiwanego wynagrodzenia. Stosownie do treści art. 111 ust. 1 ustawy o emeryturach o rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z 17 grudnia 1998 r. (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1383) wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

1)z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia,

2)z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art. 176,

3)z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty,

- a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Zgodnie z ust. 2 powołanego przepisu, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru, obliczony na zasadach określonych w art. 15, mnoży się przez kwotę bazową ostatnio przyjętą do obliczenia świadczenia.

Stosownie do treści § 21 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe z dnia 11 października 2011 r. (Dz.U. Nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru

emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Zatem pomimo braku ograniczeń dowodowych w postępowaniu sądowym z zakresu ubezpieczeń społecznych nie można wysokości zarobków stanowiących podstawę do wyliczenia składek na ubezpieczenie społeczne ustalać w sposób hipotetyczny, oparty jedynie na domniemaniach. Przy obliczaniu wysokości podstawy świadczenia bierze się pod uwagę dokładnie ustaloną wartość - wysokość uzyskiwanego wynagrodzenia w określonym czasie. Zaliczenie nieudokumentowanych okresów składkowych do uprawnień oraz wzrostu świadczeń emerytalno - rentowych wymaga dowodów niebudzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 31 sierpnia 2016 r. III AUa 1723/15 legalis nr 1533068).

Dodać trzeba jeszcze, że wysokości wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru świadczeń emerytalno - rentowych nie powinno się udowadniać wyłącznie zeznaniami świadków, zwłaszcza jeśli zarówno wnioskodawca, jak i świadkowie nie są w stanie konkretnie i precyzyjnie podać wysokości osiąganego przez wnioskodawcę wynagrodzenia (por. wyrok Sadu Apelacyjnego z Ł. z 16 lipca 2013 r. III AUa 1714/12 legalis nr 739136).

W niniejszej sprawie, zapisy w legitymacji ubezpieczeniowej T. M. w kwestii wynagrodzenia jakie uzyskał on w okresie od 1 września 1973 r. do 31 sierpnia 1974 r., w ocenie Sądu są jasne, wiarygodne i rzetelne i pozwoliły na ustalenie wysokości przeciętnego wynagrodzenia jakie uzyskiwał on w tym czasie. Również jako wiarygodne należało uznać dane wynikające z angaży pracownika, które określały godzinowe stawki. Przy założeniu, iż wnioskodawca pracował w pełnym wymiarze czasu pracy i nie mógł otrzymać mniej niż wynikało z przedmiotowych angaży, możliwe okazało się ustalenie wysokości wynagrodzenia wnioskodawcy. Powyższe stanowiły dowody niebudzące wątpliwości, dowody spójne określające wysokość płacy ubezpieczonego. Tym samym zastąpiły one przyjęte przez ZUS minimalne wynagrodzenie w tym czasie obowiązujące, jakie zostało przyjęte przy obliczaniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury wnioskodawcy, a w konsekwencji na ustalenie wskaźnika wysokość podstawy wymiaru świadczenia w wysokości nowej 71,13% – bardziej korzystnej od ustalonej poprzednio - 68,41%. Wzrost wartości wskaźnika natomiast powoduje wzrost wysokości emerytury wnioskodawcy.

Tylko we wskazanym wyżej zakresie mogło zostać uwzględnione żądanie T. M.. Jedynie na powyższe w/w przedstawił konkretne i wiarygodne dowody. Skutkiem uprzedniego Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc nakazując organowi rentowemu przeliczenie podstawy wymiaru emerytury T. M. przy przyjęciu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 71,13%.

Wynagrodzenie w wysokości żądanej przez wnioskodawcę w wyższych stawkach akordowych w przedsiębiorstwie (...) nie zostało wykazane. Aby móc wyliczyć wynagrodzenie wnioskodawcy naliczane w systemie akordowym potrzebne byłyby dokumenty potwierdzające wysokość stawki akordowej i ilości wykonanej pracy. Innymi słowy na potrzeby wyliczenia świadczenia emerytalnego wysokość wynagrodzenia uzyskanego w akordzie wymaga udowodnienia, że w konkretnej wysokości zostało ono wypłacone. Wiarygodnym potwierdzeniem wysokości tego składnika pozwalającym na wyliczenie stawki i ilości wykonanej pracy, mogą być w zasadzie wyłącznie dokumenty. W takiej sytuacji jako rozstrzygające przyjęto w/opisane angaże godzinowe zalegające w aktach pracowniczych. Z uwagi natomiast na znaczny upływ czasu i zawodność ludzkiej pamięci w zasadzie pozbawionym waloru wiarygodności środkiem dowodowym na tę okoliczność są zaś zeznania świadków czy nawet samych stron. Dlatego też w pozostałym zakresie w myśl art. 477¹⁴ § 1 kpc Sąd oddalił odwołanie wniesione przez T. M. jako nieuzasadnione.